

Tractatus

719

hō solum forma agentis tangit passum in sup-
ficie. sed tangendo generat ipm. Ad octauū
dictum est in solutiōne pncipali et circa diffini-
tionem qualitatris

Tercium dubiū est.

Quare petrus hispan⁹ sequens gilbertū prius
determinat de actiōe et passiōe q̄ de alijs. So-
lucio quia ista inter oīa alia cum his q̄ intrin-
secus insunt magis vident̄ cōuenire eo q̄ ac-
tio pncipiatur a naturali pōna. et passio a na-
turali imponā prume. Alia vero ab extrinsecis
cāntur ut vbi a circūscriptiōe loci q̄ ab adia-
centia tps. pcedit aut actio passiōe sicut na-
turalis pōna naturalem impōem. et sicut psec-
tum impsecum. Sed dices ex rōne iam di-
cta sequeretur q̄ actio et passio nō essent prin-
cipia. Quia sunt cāta a naturali pōna et impo-
tentia dicēte gilberto. p̄pziū est actiōi generari
et quali. Ad q̄ ddm est q̄ licet sint pncipata
in genere cause efficiētis. sunt tamē pncipia in
genere cāe formalis suaz coordinatiōnū. in q̄
bus multa ponūtur que ad nullū alioz genez
reduci pnt sic em̄ actio aie et actio corpus dici-
tur subalterna in isto p̄nto. et calefactio et frige-
factio spēs. Et indiuidua sumūt per spēm in-
diuiduatōem.

Sequitur textus

Propziū est actiōi ex se inferre pas-
sionem. Recipiunt at̄ agere et pati cō-
trarietate. Calefacere est cōtrarium ei
q̄ est frigidū facere et delcari est cōtra-
rium ei q̄ est tristari. Recipiūt agere
et pati magis et minus calefacere em̄
magis et minus dici. Et calefiri dici-
tur magis et minus. Et similiter dele-
ctari et tristari.

Hic ponit p̄prietatem actiōis eēnalem que ē
ista. Propziū est actiōi ex se inferre passiōe.
sicut passiōi p̄pziū est inferri ex actiōe. Cui⁹
ratio est q̄ actio defert formā agentis immedia-
ta correlatiōne relata ad passiōe. Quia hoc ip-
sum q̄ actio noiat p̄ virtutem et calitatem esse
ctiua. passio noiat p̄ modū effectūs et pncipati.

Tunc ibi Recipit aut̄ agere et pati
Hic ponit aliā p̄prietatē que solū cōis est ac-
tionib⁹ et passiōib⁹ naturalib⁹ eo q̄ ille oriū-
tura virtutibus cōtrarijs. Quaz sunt quedā

effectiue p̄cessiōis. Et hoc patet in exemplis
calefacere em̄ contrariat̄ ipsi frige facere contra-
rietate cāta a repugnantia calidi et frigidū que
sunt principia illarum actionum et similit. pa-
ter de passiōibus ipis p̄portionalib⁹. ut ca-
lesieri et frigesieri. Ex quo sequitur tercia pro-
prietas sicut effectus suā causas que est suscep-
tio magis et minus. Quia sicut calidum et fri-
gidum intendunt et remittuntur. ita caleface-
re et frige facere et calesieri et frigesieri. Circa
predicta sunt dubia

Primum dubiū est

An iste p̄prietates actiōis sint cōuenienter
at̄ribute actiōi et passiōi. Et videtur p̄-
mo q̄ prima nō sit cōuenienter attributa. In
qua dicitur propziū est actiōi inferre et se pas-
sionem. Quia actio sepe inferit actionem. ergo
nō inferit passiōem. Cōsequētia est manife-
sta. aīcedens probat̄. Quia actio calefactiua
ignis inferit actionem calefactiua lapidis ig-
niti. Secundo sic. inferre est agere et infer-
ri est pati. Sed actio nō agit et passio nō pa-
titur. ergo nō est prima p̄prietates cōueniens

Tercio sic. secūda et tercia p̄prietates nō con-
ueniunt soli actiōi. ergo nō sunt cōuenienter
assignate. Aīcedens patet quia cōueniūt etiā
qualitati. Quarto actio nō suscipit magis
et minus. ergo tercia p̄prietates falsa. Aīcedēs
probat̄ quia si actio susciperet magis et min⁹.
sequeret̄ ab actione ad actiōem esset motus. cō-
sequens est falsum. Probatur cōsequētia.
quia inter magis et minus sit motus. ut a ma-
gis calido ad minus calidum. et e contra. Et
confirmatur quia intentio et remissio nunq̄
sunt sine motu. quia nunq̄ fit p̄cessus ab in-
tento ad remissum nisi per motum. Solutio
sic quod patet inductiue. primo de prima
p̄prietate. quia ipsa sequitur ex diffinītiōne
actiōis in qua dictum est. Actio est secundū
quā in id quod subijcitur agere dicimur id esse
impassum. constat autē q̄ id quod subijcitur
actiōi et in q̄ transit actio patitur ab agen-
te. ergo propziū est actiōi inferre passiōem.
non tamē est intelligendū q̄ actio effectiue in-
ferat passiōem alicui. eo q̄ inferre est agere.
Quare nō conuenit actiōi sed agenti. Sed
debet intelligi q̄ actio est talis forma secundū
quaz ipsum agens inferit passiōem. Et etiam
simili modo intelligenda est ista p̄prietates
passiōis. et per hoc vadit secundū obiectum